Eero Hyvönen
Puheenjohtaja
Julkisen sanan neuvosto
16.2.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asia: U 73/2021 vp

Pyydettynä lausuntona totean, että Julkisen sanan neuvoston JSN:n tehtäviin kuuluu sanan- ja julkaisemisen vapauden puolustaminen. Tehtäväkenttä on kuitenkin rajattu niin, ettei JSN ota kantaa mainontaa koskeviin kysymyksiin, kuten mainonnan sisältöön tai vaalimainonnan rahoituksen avoimuuteen. JSN tehtäviin kuuluu ainoastaan valvoa, että ilmoitusten ja toimituksellisen aineiston raja pidetään Journalistin ohjeiden (JO) edellyttämällä tavalla selkeänä. Piilomainonta on torjuttava. (JO 16)

Ajatuksena on se, että yleisön täytyy tietää, milloin se on tekemisissä riippumattoman journalistisen sisällön ja milloin ulkopuolisen tahon maksaman sisällön kanssa. Erottelun tulisi säilyä kirkkaana myös silloin, kun toimituksella on oma sosiaalisen median tili tai kun yksittäinen journalisti julkaisee omalla tilillään sisältöä toimituksen johdon kanssa sovitulla tavalla. Sosiaalisen median sovellusten pitäisi siis mahdollistaa tämän erottelun tekeminen ja erottelun säilyminen myös silloin, kun sisältöjä jaetaan eteenpäin.

Piilomainonta puolestaan ei edellytä, että jokin taho olisi maksanut sisällöstä. Toimitus voi sortua piilomainontaan julkaisemalla kritiikittömän mainosmaisen jutun ilman minkäänlaista vastiketta.

Esityksen tarkempaa arviointia JSN:n rooli ei mahdollista, mutta en näe myöskään suurta päällekkäisyyden vaaraa itsesääntelyn ja esityksessä kuvatun sääntelyn välillä. Lisäksi on hyvä tiedostaa, että median itsesääntely toimii Suomessa pääsääntöisesti kantelujen pohjalta. Viime vuonna JSN:lle tehtiin 403 kantelua. JSN:n itsesääntelyyn on sitoutunut satoja tiedotusvälineitä. JSN:lle tehdyt kantelut työllistävät tavallisemmin suuria tiedotusvälineitä kuin yksittäistä pientä tai ja keskisuurta toimitusta.